

Nr 83.

Ankom till riksdagens kansli den 20 maj 1932 kl. 4 e. m.

*Utlåtande i anledning av väckta motioner om anslag för ensilerings-
ändamål.*

(1:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner I:122 av herr *Möller m. fl.* och II:208 av herr *Hansson i Stockholm m. fl.* har hemställts, att riksdagen ville för utlämnande i huvudsaklig överensstämmelse med i motionerna I:109 och II:195 angivna grunder till anläggningar för ensileringsändamål för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

Över motionerna har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat yttranden av lantbruksstyrelsen och styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, vilka yttranden finnas såsom *bilaga* fogade vid detta utlåtande.

Motionärerna framhålla först, hurusom vid konservering av grönfoder genom ensilering — varvid grönfodermassan på ett eller annat sätt avstänges från lufttillförsel — enligt hittills använda metoder de i fodret befintliga mjölksyrebakterierna fått obehindrat fortsätta sin verksamhet till skada för de för fodrets näringsvärde så betydelsefulla äggviteämnen. I Finland hade man numera lyckats utfinna en metod för ensilering (A. I. V.-metoden), vilken ginge ut på att omedelbart vid ensilagets nedläggande tillsätta ett preparat, varigenom den sura reaktion, som erfordrades för att bringa mjölksyrebakterierna att upphöra med sin verksamhet, redan från början ernåddes.

Härefter anföra motionärerna följande.

»För att kunna genomföra ensileringen erfordras vissa fasta anläggningar. På grund av syretillsatsen bör silot vara av trä. Enligt gjorda försök synes den lämpligaste och på samma gång enklaste anordningen bestå av en i jorden grävd cirkelformig grop, som invändigt försetts med brädbeklädnad. Till denna grop måste komma en överbyggnad av samma höjd som gropens djup. En dylik överbyggnad göres av trä och har närmast formen av ett bottenlöst laggkärl. Överbyggnaden kan användas till fem à sex gropar och bör därför göras i flera, hopsättbara delar. Vid ensileringen nedlägges det färska gräset, grönfodret, fodermärgkålen eller vad material, som användes för ensileringen, varvtals i gropen och tilltrampas. Över det nedlagda fodret strilas efterhand ensileringsvätskan, vilken måste hava något olika sammansättning efter det använda materialets art. Sedan gropen ifyllts till markytan, påsättes överbygg-

naden, varefter den fylles på samma sätt. Över den nedlagda massan lägges något isolerande ämne, sågspån, halm eller dylikt, varefter ett jordlager användes som täckning och som tyngd. Efter någon tid har massan pressats samman så att den endast fyller undersilot, varefter överbyggnaden kan avtagas för att användas till en annan grop.

När det gäller att få denna metod använd torde det första, som behöver vidtagas, vara att sprida kännedom om densamma och dess betydelse bland jordbrukarna. Detta har redan i stor utsträckning skett genom fackpressen. Givet är ju också att hushållningssällskapens konsulenter under sin verksamhet göra sitt bästa för att sprida kunskap därom. Av allra största betydelse i detta avseende är emellertid, att metoden skall merkantilt utnyttjas av Svenska lantmännens riksförbund, vilket torde innebära att från detta håll en kraftig reklam kommer att igångsättas. Vad som emellertid verkar kraftigast för genombrottet av en ny metod, är exemplet. I samma mån, som jordbrukarna få se, huru metoden verkar i det praktiska livet, torde deras intresse för att själva använda densamma ökas. Det är därför synnerligen viktigt att så snart som möjligt få ett antal av de mest intresserade jordbrukarna på varje ort att använda A. I. V.-metoden för att därigenom handgripligen få upplyst jordbrukarna i allmänhet om dess värde.

Vid igångsättande av ensilering enligt A. I. V.-metoden lär det vara synnerligen viktigt att ett riktigt tillvägagångssätt kommer till användning. Begås mera betydande fel, kan det inträffa, att det väntade resultatet icke ernås. Misslyckanden äro givetvis ägnade att i allmänhetens ögon nedsätta metodens värde och förhindra dess spridning. Därför bör tillämpningen av metoden i början ske under medverkan av på området sakkunniga. Nu ligger det naturligtvis i exploatörens intresse att så ordna, att misslyckanden icke ifrågakomma, enär metodens framtidsmöjligheter i så hög grad äro avhängiga därav. Enligt uppgift lär också Svenska lantmännens riksförbund komma att anordna kurser för utbildande av instruktörer för ensileringen. Troligen kommer även nämnda förbund att se till att den, som ämnar använda A. I. V.-metoden, får instruktör till sitt förfogande vid starten. Det är därför sannolikt, att statens medverkan i nu nämnda avseenden icke påkallas.

En annan fråga blir däremot, huruvida i nuvarande tid det skall vara möjligt att få särskilt de mindre och medelstora jordbrukarna att använda den nya ensileringsmetoden. Såsom ovan angivits erfordras härför vissa fasta anläggningar, visserligen av nog så enkel natur men ändå innebärande ett visst kapitalutlägg. Med hänsyn till jordbrukets betryckta läge och den brist på kontanta medel, som föreligger för ett flertal jordbrukare, kan man befara, att det kommer att möta stora svårigheter att kunna intressera dem för en sak, som erfordrar tillskott av kapital. Här är ett område, där staten bör träda in. Likaså väl som staten lämnar bidrag till skogsdikning och skogsodling, betesförbättringar och nyodlingar, torde det vara skäl för att staten genom bidrag möjliggör tillkomsten av anläggningar för ensilering. Om staten förband sig att lämna bidrag med t. ex. halva kostnaden för dylik anläggning, skulle detta säkerligen få den effekten, att ett icke ringa antal jordbrukare komme att våga försöket. Då en del av kostnaderna kunde av jordbrukaren presteras in natura, såsom grävning av groparna, virket och även viss del av själva anläggningsarbetet, skulle statsbidraget väl till största delen täcka de rent kontanta utlägg till virkets iordningställande, eventuellt an-

skaffandet av virket i färdigt skick, samt kostnader för fackmässig arbetshjälp. Dylikt bidrag bör emellertid icke utgå till alla jordbrukare, Sålunda böra icke sådana komma ifråga för bidrag, för vilka jordbruket mera är ett affärsföretag än ett arbetstillfälle. Givet är nämligen att jordbrukare av nu nämnd kategori själva böra bära kostnaden för företagets rationalisering. En gräns i nu berörda avseende har statsmakterna redan dragit i den sociala arrendelagstiftningen. Bidrag torde sålunda endast böra utgå till jordbrukare, vars åkerareal icke överstiger 25 hektar. Någon skillnad synes icke böra göras mellan självägare och arrendatorer. Även de senare böra följaktligen kunna få bidrag. Då det icke kan vara i statens intresse, att anläggningarna göras hur stora som helst, och då statens medverkan huvudsakligen bör hava till uppgift att väcka intresse för ensileringen, torde bidragsbeloppet böra begränsas till högst 150 kronor för varje jordbrukare.

Då man givetvis kan gå ut ifrån, att exploatören av metoden kommer att tillhandagå med förslag till anläggningar och enkla ritningar däröver, synas inga åtgärder i dessa avseenden behöva vidtagas från statens sida. Bidragen böra sökas hos hushållningssällskapen och utbetalas därifrån, sedan från sällskapets sida kontrollerats, att anläggningen kommit till stånd. De närmare bestämmelser, som kunna vara erforderliga för anslaget användande, torde böra utfärdas av Kungl. Maj:t. Med hänsyn till de små belopp för varje särskilt fall, det här gäller, torde från hushållningssällskapets sida tillses, att avsyningarna av anläggningarna så ordnas, att de ske av sällskapets tjänstemän i samband med annan för rättning i orten eller på annat sätt, som leder till minsta möjliga förrättningskostnad.

Vad slutligen beträffar frågan om storleken av det anslag som skulle behöva ställas till förfogande för ändamålet, torde man få anse mycket vara vunnet, om bland de jordbrukare, varom här är fråga, ensileringsanläggningar kommit till stånd hos ett tusental under budgetåret 1932/1933. Beräknar man att bidragen i medeltal uppgå till etthundra kronor för var och en, skulle följaktligen erfordras ett anslag av 100,000 kronor.»

Det är otvivelaktigt av stor betydelse för landets jordbruk, att inom landet bedrives en rationell foderproduktion. I sådant avseende spelar bland annat den med allt större intresse omfattade betes- och vallkulturen en betydande roll. Av stor vikt torde emellertid ock vara, att möjligheter även finnas, varigenom jordbruket kan tillgodogöra sig det hemmaproducerade fodret i så stor utsträckning som möjligt. I betraktande av den stora mängd kraftfodermedel, som årligen importeras, framstår det särskilt i nuvarande ekonomiska läge, då alla ansträngningar måste göras för att ernå större jämvikt i handelsbalansen, såsom ett önskemål av allra största vikt att kunna genom en lämplig behandling av grönfodret erhålla en produkt av beskaffenhet att i möjligaste mån ersätta det importerade kraftfodret.

Ur nu antydda synpunkter synas utskottet de väckta motionerna förtjänta av synnerligt beaktande. Dessa avse nämligen att väcka intresse bland landets jordbrukare för fodrets konservering genom ensilering, närmast genom att inom landet möjliggöra en mera allmän prövning av en

Utskottet.

i Finland uppfunnen ensileringsmetod (A. I. V.-metoden), till vars användande i Sverige svenska lantmännens riksförbund förvärvat rätten. Försöken hava motionärerna tänkt sig skola med bidrag av det föreslagna anslaget utföras av enskilda jordbrukare, som önskade själva pröva metoden. Härvid skulle enligt motionerna dock allenast ägare eller brukare av egendomar om högst 25 hektar kunna ifrågakomma. Understödet skulle uppgå till högst 150 kronor närmast avsett såsom ersättning för det för ensileringsanläggningen erforderliga virkets iordningställande eventuellt anskaffande av virke i färdigt skick samt kostnaderna för fackmässig arbets hjälp. Bidragen vore avsedda att utdelas genom hushållningssällskapen, sedan från sällskapet kontrollerats, att anläggningen kommit till utförande.

Utskottet, som i anslutning till vad utskottet här ovan anfört tillmäter en framgångsrik verksamhet på ifrågavarande område en mycket stor betydelse, vill tillstyrka, att staten härvid lämnar sin medverkan. Denna medverkan anser utskottet på sätt i de avgivna yttrandena jämväl framhållits böra närmast inriktas på att genom en efter förhållandena anpassad försöksverksamhet erhålla närmare kännedom om ifrågavarande metods användbarhet och sålunda icke i första hand avse åtgärder i syfte att omedelbart giva den ifrågavarande ensileringsmetoden stor spridning. Detta bör enligt utskottets mening vara så mycket mera angeläget som metoden ännu delvis måste anses befinna sig på experimentstadiet. Då det synes utskottet vara av stor vikt, att icke genom misslyckande vid försökens utförande vederbörande jordbrukares intresse för själva saken rubbas, torde försiktigheten bjuda, att metodens första inlärande på varje plats sker genom på området kunniga instruktörer. I motionerna antydes, att svenska lantmännens riksförbund lärer hava för avsikt att anordna kurser för utbildning av sådana instruktörer. Enligt vad utskottet inhämtat äro dylika kurser numera planlagda och komma att anordnas genom jordbrukstekniska föreningens och de skilda hushållningssällskapens försorg. Med anlitande av ifrågavarande anslag torde genom hushållningssällskapens förmedling kunna möjliggöras, att de enskilda jordbrukarna erhålla den tillgång till sådant sakkunnigt biträde vid ensilagens inläggande, som på sätt utskottet anfört torde vara erforderligt.

Beträffande frågan vilka jordbrukare som böra ifrågakomma till erhållande av bidrag för ensileringsändamål anser utskottet vissa skäl tala för att icke bestämma innehav av någon viss högsta egendomsareal såsom villkor för erhållande av understöd. Lämpligast torde enligt utskottets mening vara att överlämna åt hushållningssällskapen, som närmast känna, varest de bästa förutsättningarna för försökens bedrivande kunna förefinnas, att angiva för ändamålet lämpliga egendomar. I fråga om det högsta bidrag som bör kunna utgå i det enskilda fallet har utskottet intet att erinra mot vad i motionerna härutinnan anförts. Utöver sådant bidrag torde emellertid från anslaget i fråga böra få utgå jämväl ersätt-

ning till hushållningssällskapens kostnader i samband med ifrågavarande verksamhet. För övrigt torde böra överlämnas åt Kungl. Maj:t att träffa de närmare bestämmelser, som kunna vara erforderliga för verksamhetens lämpliga anordnande. Även med inräkning av hushållningssällskapens kostnader torde det i motionerna ifrågasatta anslaget vara tillräckligt. Utskottet vill sålunda tillstyrka anvisande för ifrågavarande ändamål av ett anslag av 100,000 kronor för budgetåret 1932/1933.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med anledning av motionerna I: 122 och II: 208 för utlämnande av bidrag till anläggningar för ensilieringsändamål anvisa för budgetåret 1932/1933 ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

Stockholm den 20 maj 1932.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Carl E. Eriksson, Elof B. Andersson, Fritiof Gustafson, friherre Lagerfelt, Dalberg* och *Karl A. Johanson*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Pettersson* i Bjälbo, *Sköld*, *Hedlund* i Häste, *Carlström*, *Andersson* i Grimbo, *Bengtsson* i Kullen och *Vahlstedt*.

Bilaga.

KUNGL. LANTBRUKSSTYRELSEN.

Till riksdagens jordbruksutskott.

Genom beslut den 12 februari 1932 har Kungl. Maj:t anbefallt kungl. lantbruksstyrelsen att efter hörande av styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet till eder avgiva yttrande över de inom riksdagen väckta likalydande motionerna I:122 och II:208, om anslag till anläggningar för ensileringsändamål.

I anledning härav får lantbruksstyrelsen överlämna bifogade av styrelsen för nämnda centralanstalt i ämnet avgivna yttrande och för egen del anföra, att styrelsen i likhet med centralanstaltens styrelse knappast är övertygad, att tiden ännu är inne att med anlitande av statsmedel propagera för den s. k. A. I. V.-metodens allmänna användning i praktiken. Försiktigheten synes nämligen bjuda, att resultat av här i landet företagna och fullföljda försök i syfte att utröna ej minst metodens ekonomiska användbarhet avvaktas, innan staten träder emellan på ett sätt, som måste lägga ett moraliskt ansvar på staten. Däremot synes det under alla förhållanden angeläget, att själva försökverksamheten, vars resultat synes böra bli vägledande för ytterligare medverkan från statens sida, på verksamt sätt understödes med statsmedel, i den mån sådana befinnas erforderliga. Härvid är att märka, att, såsom centralanstaltens styrelse också påpekar, en sådan försöksverksamhet för att kunna lämna betryggande resultat måste vara tillräckligt omfattande och innesluta försök inom landets olika delar å jordbruk av olika storlek och natur, vilket givetvis medför avsevärda kostnader för övervakning och kontroll m. m.

Skulle man emellertid anse sig kunna åtnöjas med de i Finland utförda försöken och den därstädes vunna praktiska erfarenheten och sålunda anse tillräcklig säkerhet föreligga för lämpligheten av en statsunderstödd propagandaverksamhet för metodens spridning i det praktiska jordbruket, så lär ett beträdande av bland annat den i motionerna föreslagna vägen vara tänkbart. Anmärkas må dock, att det i första hand torde böra ankomma på metodens exploatör här i landet att på sedvanligt sätt inarbeta metoden. Under ovan angivna förutsättning, nämligen att metodens ekonomiska värde redan anses styrkt och att metodens allmänna tillämpning vid största möjliga antal jordbruk jämväl ur statens synpunkt är önskvärd, synes ett direkt statsingripande kunna försvaras. Ett sådant torde då kunna läggas på flera olika sätt. Mot det i motionerna föreslagna tillvägagångendet anser sig lantbruksstyrelsen böra erinra, bland annat, att det ur statsnyttans synpunkt knappast torde vara riktigt att från even-

tuellt statsunderstöd för anläggande av silos utesluta jordbruk av större omfattning än 25 hektar.

Då den föreslagna understödsverksamheten ju tydligen avser att under en kortare övergångstid bereda jordbrukare möjlighet att inom landets olika delar få genom självsyn övertyga sig om den nya foderberedningsmetodens teknik och praktiska fördelar, vill lantbruksstyrelsen slutligen ifrågasätta, huruvida ett eventuellt anslag för ändamålet icke bleve verk-sammare, om det utginge till den första eventuellt de två första jordbru-kare inom varje socken, som i överensstämmelse med mottagna instruk-tioner anlade silo enligt A. I. V.-metoden. Anslagets storlek torde icke behöva överstiga det i motionerna förslagsvis angivna beloppet. Motta-gandet av sådant understöd synes böra medföra skyldighet att tillåta intresserade utomstående att bese respektive anläggning.

Stockholm den 12 mars 1932.

ERIK INSULANDER.

Georg von Zweigbergk.

CENTRALANSTALTEN FÖR FÖRSÖKS-
VÄSENDET PÅ JORDBRUKSOMRÅDET.

Till kungl. lantbruksstyrelsen.

Sedan styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruks-området anmodats att avgiva yttrande över de inom riksdagen väckta likalydande motionerna I:122 och II:208 om anslag till anläggningar för ensileringsändamål, får styrelsen med överlämnande av ett i ärendet från föreståndaren för centralanstaltens husdjursavdelning infordrat yttrande samt remissaktens återställande för egen del anföra följande.

Det torde icke ankomma på styrelsen att uttala sig med avseende på formerna för det ekonomiska understöd, som statsmakterna må kunna finna lämpligt tilldela enskilda jordbrukare i syfte att få professor A. I. Virtanens ensileringsmetod för foderväxter snarast möjligt praktiskt utnyttjad och allmänt spridd i vårt land. Styrelsen anser sig alltså böra i detta sammanhang begränsa sig till att angiva sin uppfattning i den grundläggande frågan, huruvida tidpunkten nu kan anses vara inne att staten på i ovannämnda motioner angivet eller annat liknande sätt eko-nomiskt medverkar till en snabb exploatering av berörda ensileringsmetod i vårt land. I avseende härpå förtjänar anföras, att enligt professor Vir-tanens egna uppgifter hans ensileringsförfarande kommit till användning i Finland sommaren 1929 vid omkring 3,000 jordbruk, sommaren 1930 vid omkring 5,000 jordbruk och sommaren 1931 vid omkring 10,000 jordbruk. Till följd av den hemlighetsfullhet, varmed experimenten för ensilerings-metodens utarbetande ända till den senaste tiden omgivits, hava emeller-

tid kontrollerande försök i andra länder till prövning av metodens praktiska användbarhet knappast kunnat utföras, och det måste därför tills vidare anses vara ovisst, om metoden utan ytterligare jämkningar i tillvägagångssättet kan komma att få den stora betydelse för ladugårdsskötselns ekonomi, som man vill hoppas.

Sedan numera i vårt land liknande ensileringsförsök upptagits i jämförelsevis stor omfattning och svenska lantmännens riksförbund enligt uppgift förvärvat tillstånd att i vårt land exploatera professor Virtanens ensileringsmetod, synas emellertid förutsättningarna för snabbare framsteg på detta område hava ökats. Intill dess större säkerhet vunnits rörande ifrågavarande ensileringsmetods praktiskt-ekonomiska värde, torde det emellertid vara ändamålsenligt, att statsmakterna i främsta rummet inrikta sig på att stödja försöksverksamheten på området men däremot icke vidtaga åtgärder i syfte att omedelbart giva metoden stor spridning. Lämpligt torde vara, att metoden, samtidigt som den experimentellt ytterligare undersökes och om möjligt förbättras, under den instundande sommaren praktiskt kommer till användning vid ett icke alltför stort antal, för olika landsdelar representativa jordbruk, där verklig ledning av och kontroll över ensileringsförfarandet kan utövas och därigenom värdefulla erfarenheter vinnas till gagn för det framtida mera allmänna utnyttjandet av metoden. Styrelsen hyser emellertid tveksamhet, huruvida huvudsakligen mindre jordbruk lämpligen böra i första hand tagas i anspråk för det närmaste arbetet med ifrågavarande ensileringsmetods utformande till anpassning efter våra jordbruksförhållanden.

Stockholm den 4 mars 1932.

På styrelsens för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet vägnar:

G. SEDERHOLM.

Thure Björkman.

CENTRALANSTALTEN FÖR FÖRSÖKS-
VÄSENDET PÅ JORDBRUKSOMRÅDET
HUSDJURSAVDELNINGEN.

Till styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet
på jordbruksområdet.

Anmodad att avgiva yttrande angående det i bifogade motioner (I: 122 och II: 208) väckta förslaget om beviljande av anslag till anläggningar för ensileringsändamål, får jag i ärendet anföra följande.

Doktor A. I. Virtanens ensileringsmetod skiljer sig från de i Amerika och Holland tidigare utexperimenterade och där allmänt använda däruti, att han genom tillsats av en syrahaltig vätska sänker grönfodrets pH-värde till omkring 3.8 och härigenom omedelbart avbryter växtcellernas verksamhet. Samma resultat uppnås vid de äldre ensileringsmetoderna, vilka båda prövats i avsevärd utsträckning också hos oss, genom en i den inlagda grönmassan fortgående mjölksyrabildning genom vilken, som laborator H. Edin vid sina här utförda omfattande undersökningar visat, också fodrets pH-värde sjunker till omkring 3.8. Vid dessa äldre metoder försiggår emellertid syrabildningen långsamt och åtföljes av en del jäsningsprocesser, vilka medföra en avsevärd upphettning av massan och ganska betydande lagringsförluster. Dessa ha vid laborator Edins undersökningar under gynnsamma förhållanden kunnat nedbringas till 15 à 18 procent av den nedlagda massans torrsubstans.

Vid användande av A. I. V.-metoden synas motsvarande förluster kunna nedbringas till några få procent. Under den gångna sommaren inriktades husdjursavdelningens ensileringsförsök, då vi blevo nekade att direkt pröva den då icke offentliggjorda A. I. V.-metoden, på närliggande metoder. Härvid användes dels enbar saltsyra såsom ensileringsmedel, dels saltsyra kombinerad med en tillsats av melass. Vid båda metoderna uppnåddes en utmärkt konservering både av betesgräs och annat grönfoder, men då försöken ännu icke äro avslutade, kunna lagringsförlusterna och det erhållna fodrets fodervärde ännu icke mera noggrant angivas. Emellertid kan den nya metoden avgjort anses som mycket lovande. Det måste dock förutsättas, att en organisation bildas, som inom landet framställer en lämplig konservationsvätska och under lämpliga former tillhandagår med råd och anvisningar angående ensileringsens utförande. Sedan svenska lantmännens riksförbund inköpt A. I. V.-patentet, synes dock denna sak komma att ordnas på ett tillfredsställande sätt.

Det bör emellertid icke förbises, att metoden ännu delvis befinner sig på experimentstadiet och innebär vissa risker. Så kan en så stark syra som saltsyra även i utspädd form icke gärna utlämnas till allmänt bruk utan detaljerade bruksanvisningar, och helst bör metodens första användning å varje plats inläras av kunniga instruktörer. I annat fall kan den lätt vålla skador både vid användningen av syrablandningen under ensileringen och vid det framställda fodrets utnyttjande. Man måste också ihågkomma, att A. I. V.-fodret icke lämpligen kan användas vid ostberedning, åtminstone icke vid framställningen av storpipiga ostsorter. — Det torde därför, som motionärerna själva framhålla, på nuvarande tidpunkt huvudsakligen kunna bli fråga om att söka få de mera framsynta lantmännen i de trakter av landet, där ostberedningen icke är mera utbredd, att pröva och inlära metoden för att härigenom medverka till densammas allmänna spridning, där den bäst lämpar sig.

Jag finner alltså motionens syfte i hög grad behjärtansvärt men anser, att den ifrågavarande understödsverksamheten tillsvidare måste arbeta inom en viss begränsad ram. Så finner jag i likhet med motionärerna, att bidrag böra sökas hos och utbetalas av de olika länens hushållningssällskap, men att för erhållande av dylika bidrag under de närmaste åren måste krävas, att den sökande kan förete intyg från svenska lantmännens riksförbund eller den organisation, som får A. I. V.-metodens utnyttjande om hand hos oss, att han har utsikt att få biträde av sagda organisations

instruktörer vid anläggningens och ensileringens utförande. Endast på så sätt torde metoden utan risk redan nu kunna föras ut i praktiken.

Då det i första hand gäller att få fram intresserade och kunniga föregångsmän i de olika bygderna, som kunna arbeta för metodens spridning och rätta genomförande, synes det önskligt, att bidragen, åtminstone under de första åren, icke göras beroende av den sökandes åkerareal i den grad, som motionärerna föreslagit. Tillsvidare torde dylika bidrag inom det föreslagna maximibeloppets ram kunna lämnas till lantbrukare med högst 50 hektar åker.

Experimentalfältet den 1 mars 1932.

NILS HANSSON.
